UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv, Sacræ Theologiæ Professoris, Et sanctæ Inquisitionis Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtvtibvs, Et Vitiis Contrariis, In ...

De Ivstitia Et Ivre, Continens Tractatvs De Prvdentia, Fortitvdine, & temperantia, de Ieiunio, & Iustitia generaliter sumpta, de Iustitia commutatiua, nempe de Pactis, & Contractibus in genere, de Promissione, & Donatione liberali, de Commodato, & Deposito, de Mutuo, & Vjura, de Emptione, & ...

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

5. An excommunicatio creditoris debitorem excuset à debiti solutione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-76677

Visual Library

causa sententiæ, sed etiam mortis, nam mors non illi iustè infligitur, siquidem culpam non commisit; neque sententiæ in re est iusta, sed procedit ex falsa præsumptione, ideoque tenetur infamator cum periculo suæ vitæ innocentem defendere.

§. IV.

An prætextu lucri acquirendi excusari possit debitor à restitutione præstanda?

1 *Creditori soluendum est debitum, si ex dilatione graue damnum accipit, esto debitori lucrum cesset.*
2 *Quinimò soluendum est esto leue damnum patiatur.*
3 *Proponitur obiectio, & satisfit.*
4 *Vt pluribus creditoribus fieret satis, posses vnius solutionem differre.*

1 NOn est dubium creditori esse debita soluenda, quando ex dilatione graue damnum accipit, tametsi debitor ex retentione lucrum abundans speraret, paratusque esset lucrum cessans, aut damnum suo creditori emergens satisfacere; creditor namque obligatus non est graue damnum pati, vt debitor commodum reportet, potest enim sibi magis prouidere.

2 Quare dubium solùm esse potest, cum lucrum abundans speraret debitor, creditor vero nullum, vel leue damnum ex dilatione pateretur, an inquam eo euentu possit debitor abstinere à debitorum solutione? Negat & merito communis sententia Caietan. *verbo restitut. cap.* 6. Ioann. Med. *de restit. q.* 5. *vers. dixi notanter.* Nauar. *cap.* 17. *n.* 59 Nauar. *lib.* 4. *cap.* 4. *n.* 43. Less. *lib.* 2. *cap.* 16. *num.* 24. Paul. Laym *lib.* 3. *sum. sect.* 5. *tract.* 3. *cap.* 12. *n.* 2 & alij apud ipsos. Ratio est, quia creditor non tenetur consentire in hac debitorum retentione, siquidem ex restitutione non cogitur debitor aliquod damnum pati in propriis, sed in alienis eorum interuentu lucrandis.

3 Dices: potestas lucrandi, & spes lucri futuri etiam alienæ pecuniæ interuentu, pretio est æstimabile, & aliquid vltra debitum: computari ergo debet inter bona propria ipsius debitoris: ergo si cogitur debitor soluere debitum, & spem, potestatemque lucrandi perdere, cogitur de bonis propriis grauem iacturam pati, ergo potest solutionem differre. Confirmo lucrum cessans computatur inter damna alicui prouenientia, ergo si ex eo quod damnum debitori emergat in bonis propriis potest solutionem differre, poterit etiam ex eo quod lucrum illi cesset: siquidem cessatio lucri non solum est abdicatio, & alienatio debiti alieni, sed etiam amissio alicuius interesse proprij.

Propter hoc argumentum alicui videri posset non improbabile posse debitorem differre solutionem debiti prætextu lucrandi, præcipuè cum dilatio creditori damnosa non sit. Sed nullatenus sustinendum est simile placitum, neque enim à communi, secura, & certa doctorum sententia recedi facile debet. Quapropter respondeo potestatem, & spem lucri futuri pretio esse æstimabilem, computandumque inter bona debitoris, si in suis bonis propriis, & non debitis fundetur, secus si alienis nitatur. Nam quando spes lucri alienis nititur, sicuti non potest alienum detinere, ita neque eam lucri spem, iniustè enim eam spem retinet retinens rem cui annectitur. Spes namque lucri propria est debitoris ea parte, qua suæ intelligentiæ, & industriæ nititur, at ea parte qua materiæ negotiationi subministrandæ nititur aliena est, & cum materiam teneatur reddere consequenter tenetur perdere spem quæ ipsi nitebatur. Ex quo infertur nihil debitorem ex bonis propriis deperdere. Alias si ob hanc spem, & potestatem lucrandi posset debitum detineri ferè nullus esset qui à restituendi obligatione non excusaretur.

4 Fateor tamen cum Adriano *in* 4. *vbi de restit. dub.* 16. Nauarr. *d. cap.* 4. *n.* 43. Less. *lib* 2. *c.* 16. *n.* 24. Paul Layman. *lib.* 3. *sect.* 5. *tract.* 2. *cap.* 11. *n.* 2. *vers. requiritur.* Si plures essent creditores, & dilatione solutionis vni præstandæ posset debitor lucrum acquirere quo omnibus satisfaceret, aliàs non satisfacturus, posse hac occasione aliquantulum solutionem differre. Quia lex charitatis obligat alienam iacturam impedire, cum absque graui incommodo proprio fieri potest. Tenetur ergo priuilegiatus creditor in dilatione solutionis consentire, ne alij debitores debitis priuentur.

§. V.

An excommunicatio creditoris debitorem excuset à debiti solutione?

1 *Debitor ob sui excommunicationem non excusatur.*
2 *Ob excommunicationem creditoris aliqui eum excusant.*
3 *Verius est non excusari.*
4 *Fit satis opposito fundamento.*

1 COnstat apud omnes debitorem excommunicatum excusari non posse à debitis soluendis, aliàs ex sua malitia, & iniquitate commodum reportaret in damnum creditorum, quod

Ferd. de Castro. de Iust. & Iur.

Innocent. III. vitare intendens *in cap. si verè de sentent. excommunicat.* inquit. *Cum enim à vobis receperint quantitatem neque ad eam possint restituendam indici, aut etiam coarctari, si aliter fieret, videremini vos damnum ex pœnitentia, ipsi vero præmium ex contumacia reportare, cum ad hoc debitum soluendum ipsi vobis maneant obligati, & ab excommunicatis exigi possit & recipi quod debetur,* & in cap. intelleximus de iudiciis. *cauetur posse excommunicatum in iudicio conueniri seque per interpositam personam defendere.* Ergo à fortiori poterit extra iudicium pro debito soluendo.

2 De excommunicatione creditoris est nonnulla difficultas, an excuset debitorem à debitis ei soluendis. Excusare affirmant Glossa *in cap. Nos sanctorum, verbo, stricti sunt* 15. *q.* 6. *& in cap. finali de hæreticis.* Adrian. *q.* 3. *de clauib.* §. *si petas.* Bustos *cap. decernimus de sentent. excommunicat.* Panormit. & alij relati à Couarruu. *reg. peccatum* 1. *p. numer.* 8. Ducuntur *ex can. sacerdotes* 2. *q.* 8. *& can. nos sanctorum* 15. *quæst.* 6. vbi eximuntur Sacerdotes, & vasalli à debito fidelitatis debitæ Principi & Episcopo excommunicato. Secundo *ex cap. quod in dubiis* 30. *de sentent. excommunicat,* vbi dicitur non esse licitum communicare cum excommunicatis, nisi eæ personæ exceptæ *in cap. quoniam multos* 11. *quæst.* 3. sub quibus debitores non videntur comprehensi. Tertiò excommunicatus nequit esse actor in iudicio, & consequenter nequit debitum exigere. Quod si exigat excipi à debitore poterit *cap. pia de except. in* 6. Ergo nec debitor tenetur illi debitum soluere, aliàs non liceret illum repellere. Quarto licitum est malos, & iniquos aliquantum vexare, vt à malo desistant. Sicuti colligitur ex his quæ traduntur 21. *q.* 6 Ergo licebit creditorem excommunicatum vexare priuando debitorum solutione, vt hac via ab excommunicatione exeat

3 Nihilominus certa sententia est ob creditoris excommunicationem non posse debitorem à debitis soluendis excusari, vt ex communi docuit Syluest. *excommunicatio* 5. *num.* 21. Ioann. Medin. *de restit. q.* 3. *causa* 9. Couarr. plurimos referens *in reg. peccatum* 1. *p. n.* 8. Suar *de censur. disp.* 15. *sect.* 8. Petr. Nauarr. *de restit. lib* 4. *cap.* 4. *n.* 71. Stephan. Dauila *de censur.* 2. *p. cap.* 16. *disp.* 11. *dub.* 4. *in conclus.* Less. *lib.* 2. *cap.* 16. *n.* 79. & alij. Moueor quia excommunicatus non priuatur per excommunicationem suis bonis, ergo potest illa exigere. Ergo non est vnde debitor excusetur. Quod si dicas excusari, quia per excommunicationem priuatur communicatione fidelium, & consequenter suorum debitorum, petitione obstat, quia non priuatur communicatione sibi necessaria, sed tantum voluntaria, & libera, alias priuaretur petendo consilium, quærendo victum, & vestitum emendo quæ sibi, suisque necessaria sunt. Vnde *in cap. quoniam multos* 11. *q.* 3. dicere cum excommunicatis necessitate vrgente communicare. Idem habetur *in cap. inter alia de senten. excommunicat. & in* §. *fin. dicta q.* 3. dicitur si quid excommunicatis non in sustentationem superbiæ, sed humanitatis causâ dare aliquis voluerit, non prohibemus. Ergo à fortiori non prohibetur dari debitum ex iustitia.

4 Neque obstant Textus in oppositum adducti. Ad primum dico canones illos eximere Clericos, & vasallos à debito fidelitatis, & obedientiæ principi & Episcopo excommunicato, quia princeps, & Episcopus nominatim excommunicati priuantur iurisdictione, vel saltem vsu illius. At creditor excommunicatus non priuatur iure exigendi debitum extra forense iudicium. Non igitur excusari debitor potest. Ad secundum dico debitores excipi *in cap. quoniam multos*, siquidem ibi excipiuntur qui vrgente necessitate communicant, siue necessitas se teneat ex parte excommunicati, siue ex parte aliorum qui cum excommunicato communicare debent. Ad tertium dico non inferri ex eo quod excommunicatus repellatur à iudicio vt sit actor, repelli ab eo munere extra iudicium. Siquidem in iudicio ob illius honorem, & decorem arcetur quod non procedit in petitione amicabili extra iudicium. Adde in Hispania excommunicatum in sæculari iudicio, ad exigendum debitum admitti, neque ob inde repelli testatur Couarr. *lib.* 2. *variar. cap.* 19. *n.* 5. Stephan. Dauila 2. *p. cap.* 6. *disp.* 11. *dub.* 4. *disp.* 8. *dub.* 1. *in fine.*

§. VI.

An solutio debiti cessura in damnum creditoris, vel alterius personæ, aut communitatis excuset debitorem?

1 Si *solutio debiti damnum contra iustitiam cedat differre teneris solutionem.*
2 *Intelligendum est, nisi id præstare potes absque graui tuo incommodo.*
3 *Si damnum sit aduersus aliam virtutem potes differre, nisi agrè ferat creditor.*

DAmnum quod ex solutione euenire potest in duplici est differentia vel contra iustitiam, vel contra aliam virtu- 5
tem. Si damnum quod times ex solutione, euenturum sit con-

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN